

UIT DE HISTORIE VAN BUSSUM EN OMGEVING

Vermoord bij de Brandsmaschool Dirk Gijsbertsen (1911-1945)

Dirk Gijsbertsen was medisch instrumentmaker en vrijwilliger bij de Bussumse hulp- ofwel blokbrandweer.

Naar zeggen had Dirk tijdens de oorlog, weliswaar niet in georganiseerd verband, verzetsdaden verricht.

Op 25 januari 1945, een ijsskoude dag in de hongerwinter, werd deze 33-jarige vader van toen nog drie jonge kinderen doodgeschoten.

Dirk werd vastgehouden in de Brandsmaschool aan de Graaf Wichmanlaan, in afwachting van deportatie naar een werkkamp. Hij probeerde via een afvoerpijp

te ontsnappen. Op post staande Duitse militairen (de school deed dienst als Wehrmachtgebouw) schoten hem in zijn rug. Dirk was op slag dood.

Zijn weduwe kreeg zijn bebloede overhemd overhandigd. Dirks ontzielde lichaam lieten de Duitsers als afschrikwekkend voorbeeld nog een dag in de sneeuw liggen.

Ada, Kees en Ans, de kinderen van Dirk, verkeerden lang in de veronderstelling dat hun vader bij een razzia was opgepakt. Het verhaal ging dat hij met meerder mannen opgesloten was, en dat een aantal van hen wel kans

had gezien te ontsnappen. Jarenlang waren met name de zusjes tevergeefs op zoek geweest naar 'die andere mannen'.

Razzia's

De laatste grote razzia in Bussum was op 24 oktober 1944. Bij deze 'genadeloze jacht op mankracht', die de hele dag duurde, werden 800 mannen tussen de 17 en 50 jaar bijeengebracht en weggevoerd naar werkkampen. Dirk Gijsbertsen was daar niet bij. Drie maanden later werd hij alsnog opgepakt. Dat zal niet bij een razzia geweest zijn. Misschien is hij verraden door zijn 'vriendin'. Wie bevond(en) zich toen verder nog in de Brandsmaschool? En heeft Huizenaar Jacob Bunschoten, die de dag na deze moord naar de Brandsmaschool werd vervoerd, Dirk nog in de sneeuw zien liggen? Onbeantwoorde vragen.

NSB-burgemeester Nieuwenhuijs na zijn arrestatie bij de Brandsmaschool (foto Beeld van Bussum).

Trouwfoto Dirk en Bertha Gijbertsen.

Oorlogsslachtoffer

Naarmate de oorlog voortschreed leden steeds meer mensen aan difterie. Vooral kinderen overleefden deze ziekte vaak niet. Dirks zevenjarige zoontje was één van hen. Op 16 juni '44, een prachtige zomerdag, overleed Jantje Gijsbertsen. Ada: "Hij lag daar in zijn kistje met een mooi wit bloesje aan, handjes gevouwen. En de kamer vol geurende violieren".

Vader Dirk had recht op een oorlogsgraf. Maar zijn weduwe wilde hem graag bijzetten bij Jantje.

NB. Na de oorlog werden gearresteerde NSB-ers in de Brandsmaschool samengebracht voor verdere afvoer naar strafkampen. De rollen waren omgedraaid.

MARGREET DE BROEKERT

Bronnen

Politie dagrapporten januari 1945; Trouw 29-01-1945; Dagboek van een Naarder 1940-1945.

BEVEL.

Op bevel der Duitse Weermacht moeten alle mannen in den leeftijd van 17 t/m 40 jaar zich voor den arbeidsinzet aanmelden.

Hiervoor moeten **ALLE** mannen van dezen leeftijd onmiddellijk na ontvangst van dit bevel met de voorgeschreven uitrusting op straat gaan staan.

Alle andere bewoners, ook vrouwen en kinderen, moeten in de huizen blijven totdat de actie ten einde is. De mannen van de genoemde jaargangen, die bij een huiszoeking nog in huis worden aangetroffen, worden gestraft, waarbij hun particulier eigendom zal worden aangesproken.

Bewijzen van vrijstelling van burgerlijke of militaire instanties moeten ter controle worden meegebracht. Ook zij, die in het bezit zijn van zulke bewijzen, zijn verplicht zich op straat te begeven.

Er moeten worden medegebracht: warme kleding, stevige schoenen, dekens, bescherming tegen regen, eetgerei, mes, vork, lepel, drinkbeker en boterhammen voor één dag. Medegebrachte fietsen blijven in het bezit van den eigenaar.

De dagelijkse vergoeding bestaat uit goeden kost, rookartikelen en vijf gulden.

Voor de achterblijvende familieleden zal worden gezorgd.

Het is aan alle bewoners der gemeente verboden hun woonplaats te verlaten.

Op hen, die pogen te ontvluchten of weerstand te bieden, zal worden geschoten.

Razzia-plakkaat 1944.